

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
särskild undervisningsgrupp vid Innovitaskolan i
Vendelsö med Pysslingens Förskolor och Skolor AB
som huvudman**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av genomfört en tematisk kvalitetsgranskning om *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp* vid Innovitaskolan i Vendelsö med Pysslingen Förskolor och Skolor AB som huvudman. Kvalitetsgranskningen genomfördes under våren 2024.

Vid kvalitetsgranskningen identifierade Skolinspektionen ett antal utvecklingsområden för skolenheten som angetts i beslut den 5 april 2024.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Innovitaskolan i Vendelsö senast den 5 oktober 2024 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsbehov. Pysslingen Förskolor och Skolor AB har inkommit med en sådan redovisning den 4 oktober 2024.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Ett separat tillsynsbeslut har fattats inom detta område, se dnr 2024:3630

Skolinspektionens samlade bedömning är att ytterligare åtgärder behövs för att höja kvaliteten. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Bakgrund

Den sammanfattande bedömningen var: Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Innovitaskolan Vendelsö i låg utsträckning ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Lärare behöver utveckla arbetet med att planera för en varierad undervisning, så att de olika sätt som eleverna arbetar på under lektionen utgör ett logiskt flöde som skapar ett sammanhang mellan olika moment i det centrala innehållet.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har organiserat om undervisningen i SU-gruppen, så att eleverna i den särskilda undervisningsgruppen under innevarande läsår deltar i starten av alla lektioner och oftast även i avslutet tillsammans med ordinarie klass. De tar del av samma genomgångar, praktiska övningar och grupparbeten som övriga elever.

Under ledning av en förstelärare arbetade samtliga lärare vid läsårsstart med att skapa en mer varierad och ämnesintegrerad undervisning med tydligare sammanhang både inom och mellan ämnesområden. Arbetet fortlöper i form av ett stående inslag på lärarmötena varje vecka. Förändringar som har genomförts i undervisningen är att numera börjar varje lektion med att läraren tydliggör målet med lektionen. Läraren har sedan en genomgång som följs av praktiska övningar, grupparbete och en sammanfattning kopplad till lektionsmålet. Varje moment i undervisningen bygger vidare på tidigare lektioner. De variationer i undervisningen som används inkluderar: sammanfattningar, tydliga lektionsmål, teoretiska genomgångar, praktiskt material, gruppdiskussioner och reflektioner. Det framgår emellertid inte av redovisningen vilka av dessa moment som eleverna genomför i helklass respektive i särskild undervisningsgrupp.

Av redovisningen framgår att försteläraren och specialpedagogen följer upp och utvärderar arbetet varannan vecka och har regelbundna avstämningar med rektorn en gång per månad. De diskuterar arbetets gång, bedömer

effekterna och identifierar förbättringsmöjligheter i samverkan mellan ämneslärare, specialpedagog och lärare för särskild undervisningsgrupp. Som en indikator på att den nya organisationen och undervisningssättet har bidragit till att stärka elevernas motivation och engagemang nämns att eleverna i den särskilda undervisningsgruppen ställer fler frågor till både pedagogen och läraren, och deltar mer aktivt i diskussioner. Vilka övriga indikatorer som förstelärare och specialpedagog följer upp eller med vilka mått de mäter effekter av arbetet specificeras inte, men skolan ämnar använda elevernas kunskapsutveckling genom prov, examinationer och nationella prov som mått på om insatsen gett effekt.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten i arbetet. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för att utvecklingsarbetet fortskrider.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Lärarna behöver ytterligare utveckla arbetet med att anpassa material, uppgifter och hjälpmedel utifrån elevernas olika behov och förutsättningar

Av huvudmannens redovisning framgår att samarbetet mellan lärare och specialpedagog har intensifierats för att systematiskt anpassa undervisningen utifrån elevernas individuella behov och förutsättningar. Skolan kartlägger styrkor och utvecklingsområden för varje elev i den särskilda undervisningsgruppen så att lärare kan beakta det i planeringsfasen. Lärare och specialpedagog går igenom elevernas kunskapsutveckling och identifierar eventuella behov av ytterligare anpassningar varje vecka på arbetslagsmötet. Eleverna undervisas nu tillsammans med sina klasser i större utsträckning. Lärarna varierar undervisningen i högre grad och både mer utmanande och enklare material finns tillgängligt under lektionerna. Lärarna beaktar såväl elevens kunskapsutveckling som dagsform när de avgör vilket material eleverna arbetar med på den enskilda lektionen. Några konkreta exempel på vilka

anpassningar av material, uppgifter eller hjälpmedel som används för eleverna i den särskilda undervisningsgruppen redovisas emellertid inte. Huruvida anpassningarna får effekt följer skolan upp i forumet för lärare och specialpedagog men också i möten med vårdnadshavare. Med vilken regelbundenhet dessa uppföljningar görs framgår dock inte. Specialpedagogen, skolsköterskan och kuratorn kommer att hålla i fortbildning för lärare om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och specialpedagogiska frågor under innevarande läsår.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten i arbetet. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för att utvecklingsarbetet fortskrider.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Lärare behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder för att på ett systematiskt vis medvetandegöra eleverna om det egna lärandet.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har ett förändrat arbete med hur de arbetar med mål för lärandet, men vad som ligger till grund för valet av detta arbetssätt framgår inte av redovisningen. Från och med detta läsår presenterar läraren målet för dagen och hjälper sedan eleverna att sätta sina egna mål utifrån det. Läraren påminner regelbundet om målen för lektionen och gör kopplingar mot undervisningens övergripande mål. Om målet inte uppnås under lektionen diskuterar läraren med eleven hur målet kan justeras eller hur strategin kan förändras. Lärare lägger nu större fokus på att prata med eleverna om hur de kan utvecklas vidare. Samtal om elevernas eget lärande, både individuellt och i grupp, är mer frekventa än föregående läsår. Uppgifter utformas så att eleverna får prova olika tillvägagångssätt och lärare hjälper eleverna att reflektera över sina misstag. Det framgår emellertid inga konkreta exempel på tillvägagångssätt eller på hur reflektionen går till. Det framgår inte heller om det är läraren i helklass, där de flesta elever i den särskilda undervisningsgruppen deltar i lektionsstart, eller den som stöttar enbart den särskilda undervisningsgruppen som genomför detta arbete. Skolan har redan sett

positiva effekter gällande hur eleverna i den särskilda undervisningsgruppen reflekterar över sitt eget lärande och eleverna är mer engagerade i sitt lärande, men några konkreta exempel ges inte. En utvärdering tillsammans med lärare och elever planerades till vecka 40, men resultatet av denna redovisas inte i det material som huvudmannen skickat in. En utvecklingsgrupp ledd av specialpedagogen ansvarar för vidareutbildning av lärare samt regelbunden uppföljning varje månad. Hur uppföljningen görs eller vad resultaten visat redovisas emellertid inte.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten i arbetet. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för att utvecklingsarbetet fortskrider.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Lena Osvaldsson

Föredragande
Signerat av: Lena Osvaldsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Therése Mineur medverkat.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygsriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att

eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas

lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära,

utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.